

gába tartoznak; piktúrája — spirituális tartalma ellenére — nem tanít, nem prédikál, nem moralizál, hanem festői élményt nyújt.

A hajlott korú mester gyulai tárlata — bár csak kicsiny töredékét mutatta be a Remsey-életműnek — Lyka Károly (1964-ben papírra vetett) ítéletét

Tájékoztató

A Kortárs kitűnő sprozatában Simon István beszéget a mai magyar irodalom legkiemelkedőbb művelőivel. A lap májusi számában Ilyés Gyula felelt a kérdésekre, s fogalmazta meg életérzését, költői és emberi ars poeticáját. Megrendítő vallomás ez, melyet nemcsak a benne felhalmozott tapasztalati anyag szentesít (mely bizonyos vonatkozásban korrigálja a harmincas évek irodalmáról eddig kialakított képünket), hanem az az indulati töltés is, mely Ilyést annyira rokonítja a nagy romantikusokkal. A költő úgy érzi, hogy népe sorsdöntő órához érkezett, olyan időszakhoz, amikor a modern világ sok javával és kísértésével szemben meg kell őriznie magát. A szegénység kora — ami egyben nagy összetartó erőt is jelentett — végérvényesen elmúlt, s új lehetőségek, összehasonlíthatatlanul jobb életkörülmények között kell megőrizni a magyarság legnemesebb hagyományait. A költő nem titkolja aggodalmát. Hogy várrakozása öröme forduljon, abban nyilván sokat segíthetnek azok is, akikre az emberek lelke és életük legnagyobb titkait, elhatározásait és szándékait bízják.

A Kritika új számában Molnár G. Péter is felteszi a sokszor hallott kérdést: **Kulturális csapás-e a televízió?** Nem vitás, feleli a többi között, hogy a televízióknak megvan a maga veszedelme, „különösen abban az esetben, ha kizárólagos szellemi táplálékként fogyasztják”. Nyilvánvaló, hogy csalódní fognak mindazok, akik azt remélik, hogy a tévé hozzásegíti őket a műveltséghez. Azt, meg a teljességet, a korhoz idomuló emberismerényt másutt kell megszerezni, a folytonos tanulás és önévelés nehezebb, hálátlanabb, de mindenképpen eredményesebb útján. „A tv-től — olvassuk e fontos cikk befejezésében a szellemes, de meggyőzően igaz paradoxont — ha azt akarjuk, hogy jó barátunk legyen — még valamit meg kell tanulnunk. Meg kell tanulnunk elzárni.”

A hazai könyvkiadás egyik legnagyobb eseménye James Joyce Ulysses-ének kiadása Szentkuthy Miklós zseniális fordításában. Aki a modern regényirodalom és életérzés forrásvidékeire kíváncsi, ezen a tájon talál rá annak egyik őstörzsára: Joyce-ot annyian utánozták, követték és mimelték az elmúlt évtizedek során, hogy jólesik a maga eredeti voltában megismerni. (Jó fogódzót jelenthet alaposabb megértésében a Párizsban megjelenő Magyar Műhely 41-42. összevont száma, amelyet elsősorban a másik nagy Joyce-mű, a **Finnegans Wake** megismertetésére szántak a szerkesztők.)

„Napjainkban a hitet két nagy veszedelem fenyegeti — ezzel a gondolattal indul a Szolgálat 21. számának szerkesztőségi cikke —. Korunk embere erősen értelmi beállítottságú: ezért hajlandó a hitet összetéveszteni a teológiával, exegetikával és egyéb vallástudományi kutatásokkal. Eszerint a hit a szakemberek dolga lenne. Korunk embere erősen közösségi, szociális beállítottságú: ezért

igazolta: „Remsey Jenő György a gödöllői iskola és a spirituális művész-csoport nemes hagyományainak elhivatott letéteményese... Stilizált jellegű alkotásainak egyéni karaktere ma is méltán ragadja meg a szemlélő figyelmét.”

D. I.

a hitet könnyen azonosítja a gyakorlati elkötelezéssel és segítséssel, vagy valami „dogmákon túl” összefűző emberi kapcsolattal — innen a túlzások az ökumenizmus és az „anonim kereszténység” értelmezésében.” A lap utolsó száma a hit kérdését ebben a szellemen tárgyalja. Különösen izgalmas Cserhádi József Mai Igehirdetésünk és a hit című tanulmánya és Joseph Ratzinger Miért vagyok még az egyházban? című vallomása. Az Eisenstadtban működő Prugg Verlag jelentette meg Josef A. Pilz: **Ahol vagyok, hadd mondjam ott: Te** című prózaverses meditációs gyűjteményét. Teilhard de Chardin hatalmas imái vagy Cardenal modern zsol-tárai mellett kétségtelenül halványabbak ezek a szerény igényű imádságok, de bizonyára sok örömet találja bennük az, akinek hite problémátlan, s a világ minden jelenségében észre tudja venni a mindig velünk lévő Istent.

Hogyan olvassuk a szentírást? — ez a kérdés újra és újra felvetődik a hívőben. S különösen időszerű lett e kérdés a Zsinat óta, hisz az egyház azóta még jobban szorgalmazza, hogy olvassuk és ismerjük meg minél mélyebben a krisztusi üzenetet. Jakob Kremer, a bécsi egyetem biblikus professzora is ezt a kérdést járja körül könyvében: **Hogyan olvassuk a szentírást?** (Opus Mystici Corporis Verlag, Wien, 1974). Különösen értékes a Biblia mai üzenete című rövid fejezet, mely a szentírási szöveg nem múló korszerűségét bizonyítja.

A „Költészet napja” megünneplésére ritka szép József Attila-lemezt jelentett meg a Magyar Hanglemeggyártó Vállalat. A felsején Berek Kati kitűnő és egyéni tolmácsolásában szinte az egész életút kibomlik előttünk a maga fájó emberségében és nagy-szerűségében.

A Gondolat Kiadó újdonságai közül figyelmet érdemel E. H. Gombrich **A művészet története** c. műve, mely az altamirai barlangrajzoktól Picassóig és Klee-ig vezet el az érdeklődő olvasót, tudós pedagógusként avatva be a képzőművészet születésének és fejlődésének titkaiba. A szakavatott, nagy felkészültséggel megírt népszerűsítő munka ritkán látott szépségű reprodukciókkal, színes műnyomatokkal kíséri a magyarázó, önálló vélemény-alkotásra készítő szöveget. Denis Lawton **Társadalmi osztály, nyelv és oktatás** c. könyve a nyelvpszichológiai oldalról vizsgálja a „hátrányos társadalmi helyzetből” indulók problémáit, gondolkodás és kultúra összefüggéseinek kérdéseit feszegeti, amiknek okait — nyugati osztályviszonyok és társadalmi berendezkedés alapján — a nyelvfejlődés zavarában, a nyelvhasználatban mutatkozó társadalmi különbségekben találja meg. Lengyel Dénes **Benedek Elek**ről írt összefoglaló — életutató és munkásságot egyként felférő — tanulmánykötetet. Az irodalomtörténet alaposságával és a közeli rokon szerető tiszteletével készült tudományos rangú monográfiája sok tévhitet is eloszlat a „nagy meseíró” körül. Vallalkozása nemcsak kötelező adósságtörlesztés, hanem élményszerű művészi teljesítmény is.